

Hattem

Uitloopgebied Assenrade

Kwantitatieve risicoanalyse

identificatie

projectnummer: 1416305

opdrachtgever:
mw. J. Poelstra

auteur:
mw. D.R. Boer

status

datum:
23-01-2015

status:
definitief

Samenvatting

In het uitloopgebied Assenrade aan de noordzijde van Hattem is een ruimtelijke ontwikkeling beoogd. Het plan is gericht op het realiseren van een aantrekkelijk landschappelijk aangelegd recreatiegebied. Hierbij wordt ingezet op het verplaatsen van de ijsbaan vanuit de kern van de stad Hattem naar de kernrandzone aan de noordzijde. De beoogde ontwikkeling heeft een toename van de personendichtheid tot gevolg. Omdat de planlocatie is gelegen binnen het invloedsgebied van een gasleiding is een risicoberekening uitgevoerd.

In het voorliggende rapport zijn de resultaten weergegeven van de plaatsgebonden risicoberekening en de groepsrisicoberekening voor de hogedrukaardgasleiding A-655, die onderdeel uitmaakt van het Gasnetwerk van de N.V. Nederlandse Gasunie.

Uit de berekening blijkt dat de PR 10^{-6} -risicocontour niet buiten de leiding is gelegen. De PR 10^{-6} -risicocontour vormt dan ook geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

In de huidige situatie is het groepsrisico kleiner dan 0,1 maal de oriënterende waarde. In de toekomstige situatie neemt het groepsrisico niet berekenbaar toe. Ook het groepsrisico van de leiding vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

Inhoud

Samenvatting	2
1 Inleiding	4
2 Toetsingskader	5
2.1 Plaatsgebonden risico	5
2.2 Groepsrisico	5
3 Invoergegevens	6
3.1 Relevante leiding	6
3.2 Populatie.....	6
4 Plaatsgebonden risico	8
5 Groepsrisico screening	9
5.1 Huidige situatie.....	9
5.2 Toekomstige situatie	10
6 Conclusies	12
7 Referenties.....	13
Bijlage 1 Populatiegegevens	14

1 Inleiding

In het uitloopgebied Assenrade aan de noordzijde van Hattem is een ruimtelijke ontwikkeling beoogd. Het plan is gericht op het realiseren van een aantrekkelijk landschappelijk aangelegd recreatiegebied. Hierbij wordt ingezet op het verplaatsen van de ijsbaan vanuit de kern van de stad Hattem naar de kernrandzone aan de noordzijde.

Deze beoogde ontwikkeling zorgt voor een toename van de personendichtheid. Omdat het plangebied is gelegen binnen het invloedsgebied van hoofdtransport aardgasleidingen is voorliggende kwantitatieve risicoberekening uitgevoerd. Met de berekeningen wordt inzicht gegeven in de risicosituatie ten gevolge van de aardgasleiding ter hoogte van het plangebied in zowel de huidige als de toekomstige situatie.

De risicostudie in dit rapport is uitgevoerd conform de door de overheid gestelde richtlijnen voor het uitvoeren van risicoanalyses aan ondergrondse gelegen hogedruk aardgastransportleidingen [1, 2, 3, 4]. De analyse is uitgevoerd met het rekenpakket CAROLA. CAROLA is een software pakket dat in opdracht van de Nederlandse overheid is ontwikkeld, specifiek ter bepaling van het plaatsgebonden risico en groepsrisico van ondergrondse hogedruk aardgastransportleidingen.

2 Toetsingskader

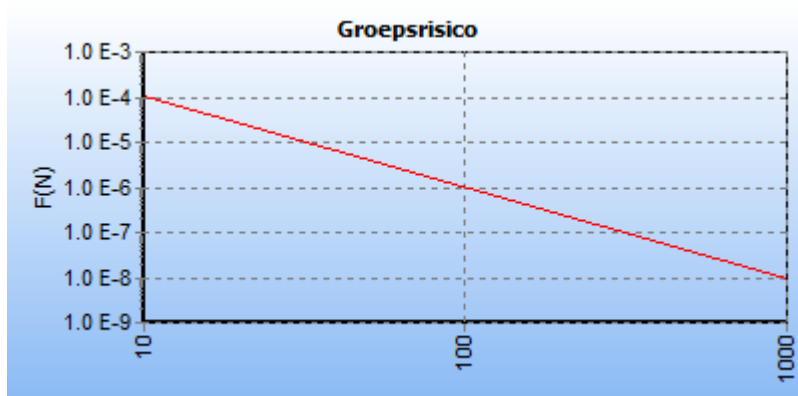
2.1 Plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico is gedefinieerd als de kans per jaar dat een onbeschermd persoon die onafgebroken (dat wil zeggen 24 uur per dag gedurende het hele jaar) op dezelfde plaats verblijft, komt te overlijden als gevolg van een ongeval met een potentieel gevaarlijke bron (in dit geval een hogedruk aardgasleiding). Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven door middel van contouren op een kaart.

Voor het plaatsgebonden risico geldt dat er zich geen (geprojecteerde) kwetsbare objecten mogen bevinden binnen de plaatsgebonden risicocontour van 10^{-6} per jaar. Voor (geprojecteerde) beperkt kwetsbare objecten geldt een plaatsgebonden risico van 10^{-6} per jaar als richtwaarde.

2.2 Groepsrisico

Het groepsrisico voor buisleidingen is gedefinieerd als de frequentie per jaar, per kilometer leiding, dat een groep van tenminste tien personen komt te overlijden als gevolg van een ongeval met die buisleiding, waarbij een gevaarlijke stof betrokken is. Het groepsrisico wordt weergegeven in een FN-curve, een dubbel logaritmische grafiek waarbij op de horizontale as het aantal doden (N) wordt gegeven en op de verticale as de cumulatieve frequentie (F) van tenminste N doden. Een dergelijke grafiek is weergegeven in figuur 2.1.

Figuur 2.1 FN-Curve

Het groepsrisico is voorzien van een oriëntatiewaarde (rode lijn in de grafiek). Als oriëntatiewaarde geldt:

- 10^{-4} voor een ongeval met meer dan 10 dodelijke slachtoffers;
- 10^{-6} voor een ongeval met meer dan 100 dodelijke slachtoffers;
- 10^{-8} voor een ongeval met meer dan 1.000 dodelijke slachtoffers;
- Enzovoort (een lijn door deze punten bepaald de norm).

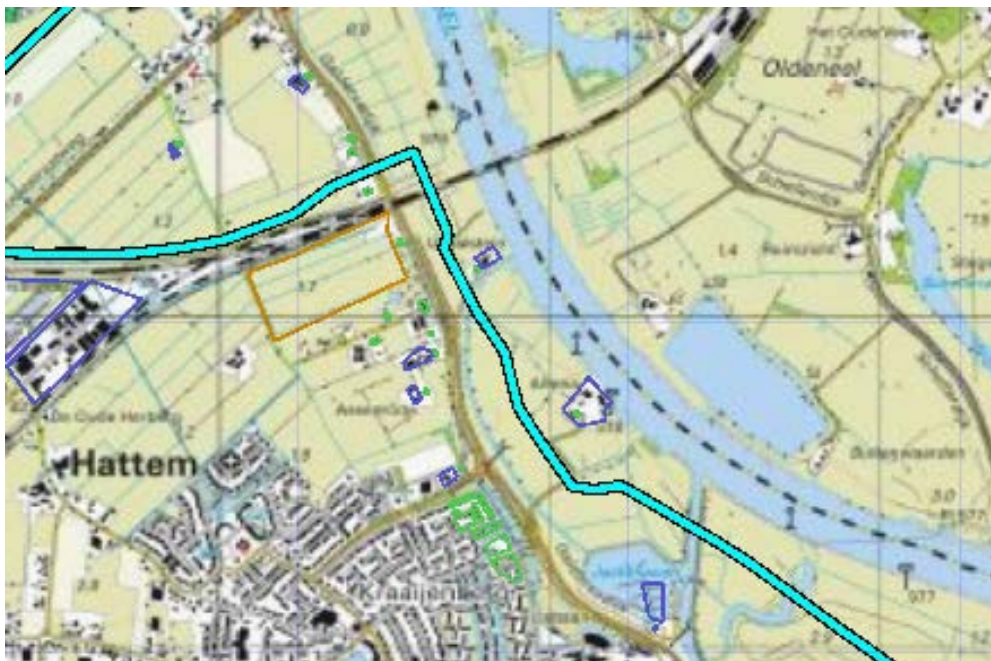
Daarnaast geldt een verantwoordingsplicht, waarbij het bevoegd gezag verplicht wordt gesteld om advies in te winnen bij hulpverleningsdiensten omtrent aspecten als hulpverlening en zelfredzaamheid. Laatstgenoemde aspecten, en daarmee de verantwoordingsplicht, worden in dit rapport niet geadresseerd.

3 Invoergegevens

De risicoberekeningen die in dit rapport zijn beschreven, zijn uitgevoerd met CAROLA versie 1.0.0.52. De gehanteerde parameterfile heeft versienummer 1.3. De berekeningen zijn uitgevoerd op 21-01-2015. Voor de berekeningen is gebruik gemaakt van de meteorologische gegevens van het weerstation Deelen. De gebruikte ruwheidslengte is 0,1 meter.

3.1 Relevante leiding

In figuur 3.1 is de ligging van de relevante hogedruk aardgastransportleiding in de omgeving van het plangebied weergegeven. De kenmerken van de leiding zijn in tabel 3.1 te vinden.

Figuur 3.1 Ligging relevante leiding in het plangebied (Turkoois)

Tabel 3.1 Leidinggegevens

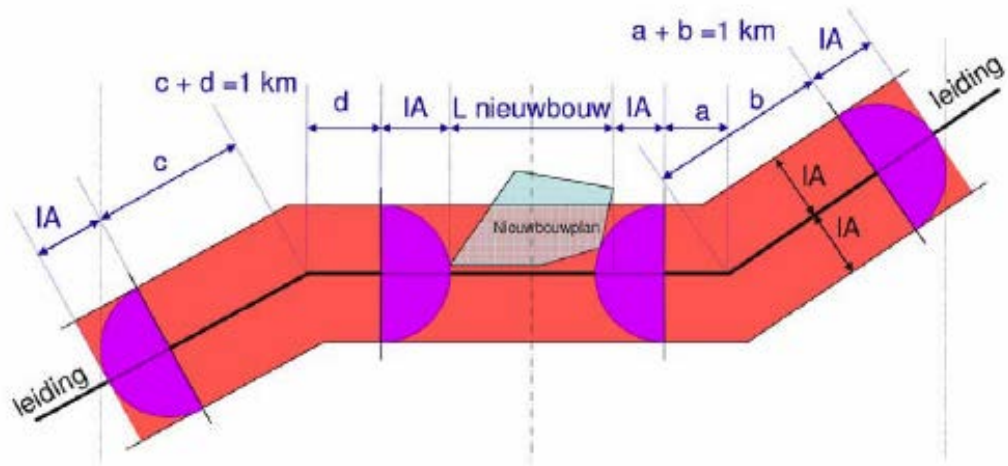
Eigenaar	Leidingnaam	Diameter [mm]	Druk [bar]	Datum aanleveren gegevens
N.V. Nederlandse Gasunie	A-655	610.00	79.90	14-01-2015

In de risicoberekeningen zijn geen effecten doorgerekend van risicoreducerende maatregelen. De leidinggegevens, zoals aangeleverd door de Nederlandse Gasunie, vormen de input voor de risicoberekening.

3.2 Populatie

Voor de bepaling van het groepsrisico is het van belang dat de populatie rondom de aardgastransportleiding wordt geïnventariseerd. Hiervoor zijn twee afstanden van belang. Ten eerste dient binnen het plangebied (in dit geval het uitloopgebied Assenrade te Hattem) de populatie binnen het invloedsgebied voor het groepsrisico te worden geïnventariseerd. Ten tweede dient ook een deel van de populatie die zich binnen het invloedsgebied maar buiten het plangebied bevindt, mee te worden genomen in de risicoberekening. Het gaat hier

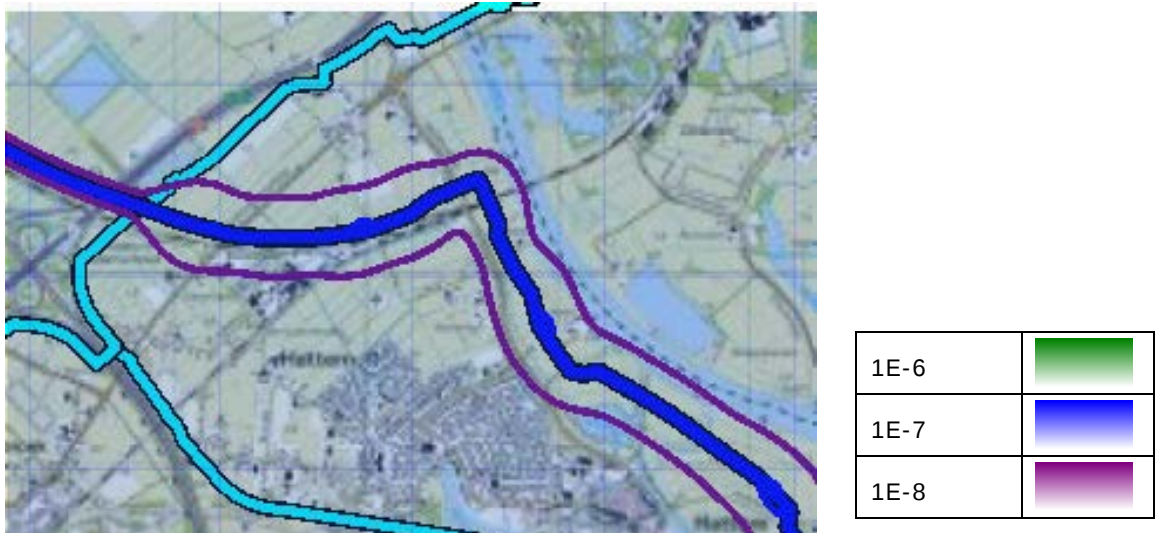
om de populatie die zich binnen een afstand van één kilometer plus twee maal de afstand van het invloedsgebied (in dit geval 1.660 m) bevindt. Het gebied waarbinnen de populatie moet worden geïnventariseerd is schematisch weergegeven in figuur 3.2. Een overzicht van de ingevoerde populatiegegevens is te vinden in bijlage 1. Voor het bepalen van de omvang van de populatie is aangesloten bij de systematiek uit de handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (destijds ministerie van VROM) [zie referentie 7].

Figuur 3.2 Gebied waarbinnen populatie moet worden geïnventariseerd.

4 Plaatsgebonden risico

Voor de in de voorgaande hoofdstukken genoemde leiding is het plaatsgebonden risico berekend. Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven als iso-risicocontouren op een achtergrondkaart. Deze risicocontour is weergegeven in figuur 4.1. Uit deze figuur blijkt dat de PR 10^{-6} -risicocontour niet buiten de leiding is gelegen. De PR 10^{-6} -risicocontour vormt dan ook geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

Figuur 4.1 Plaatsgebonden risico voor A-655 van N.V. Nederlandse Gasunie

5 Groepsrisico screening

Het groepsrisico rond een leiding wordt uitgedrukt met een overschrijdingsfactor. De overschrijdingsfactor is de verhouding tussen de FN-curve en de oriëntatiewaarde (zie ook figuur 2.1). Daarmee is de overschrijdingsfactor een maat die aangeeft in hoeverre de oriëntatiewaarde wordt genaderd of overschreden. Een overschrijdingsfactor kleiner dan 1 geeft aan dat de FN-curve onder de oriëntatiewaarde blijft. Het groepsrisico is dus kleiner dan de oriëntatiewaarde. Bij een waarde van 1 zal de FN-curve de oriëntatiewaarde raken en is sprake van een groepsrisico dat gelijk is aan de oriëntatiewaarde. Bij een waarde groter dan 1 wordt de oriëntatiewaarde overschreden, het groepsrisico bedraagt meer dan de oriëntatiewaarde.

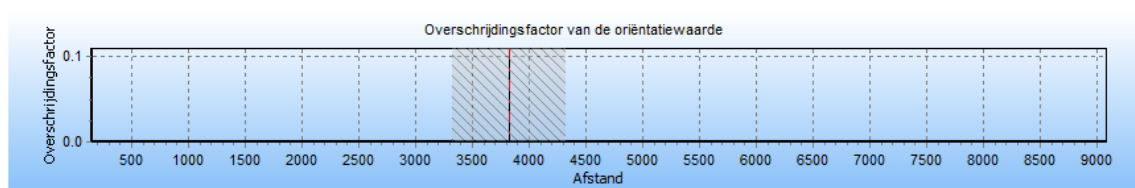
Om in één oogopslag een indruk te krijgen van het groepsrisico wordt het groepsrisico gescreend alvorens voor specifieke segmenten FN-curves te visualiseren. Voor de leiding wordt per kilometer buisleiding met het hoogste groepsrisico de overschrijdingsfactor van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico weergegeven. Deze is berekend door rondom elk punt op de leiding één kilometer segment te kiezen dat gecentreerd ligt ten opzichte van dit punt. Voor deze kilometer leiding is een FN-curve berekend en voor deze FN-curve is de overschrijdingsfactor berekend. De FN-curve in dit rapport geeft het groepsrisico weer voor het kilometersegment met het hoogste groepsrisico.

In onderstaande paragraaf wordt voor de leiding de screening van het groepsrisico, de hoogte van het groepsrisico voor en na de beoogde ontwikkeling plus bijbehorende FN-curves weergegeven. Tevens worden de kilometervakken leiding gevisualiseerd (in groen) waarvoor de maximale overschrijdingsfactor wordt gevonden.

5.1 Huidige situatie

Groepsrisico screening voor gasleiding A-655

Het resultaat van de groepsrisicoscreening voor deze leiding in de huidige situatie is te vinden in figuur 5.1.

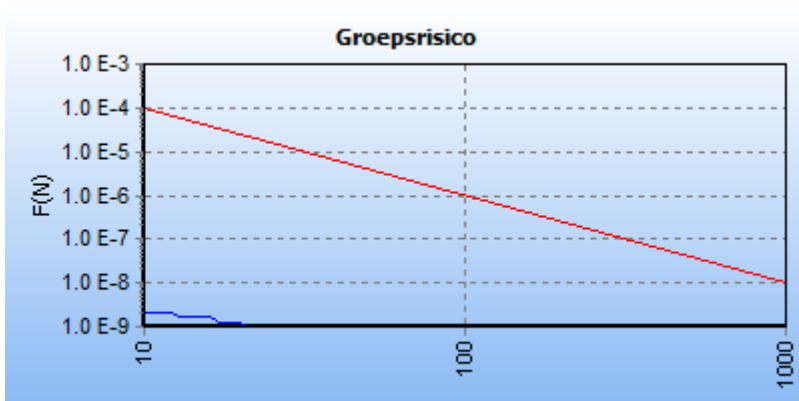
Figuur 5.1 Groepsrisico screening voor A-655 van N.V. Nederlandse Gasunie

De maximale overschrijdingsfactor van deze kilometer leiding wordt gevonden bij 20 slachtoffers en een frequentie van 1.27E-009.

De maximale overschrijdingsfactor voor dit tracé is gelijk aan 5.084E-005 en correspondeert met die kilometer leiding die gekarakteriseerd wordt door stationing 3330.00 en stationing 4330.00. De betreffende kilometer leiding is gevisualiseerd in figuur 5.2. Voor deze kilometer leiding is de FN-curve opgenomen in figuur 5.3.

Figuur 5.2 Kilometer leiding behorende bij de maximale overschrijding van de FN-curve voor A-655 van N.V. Nederlandse Gasunie

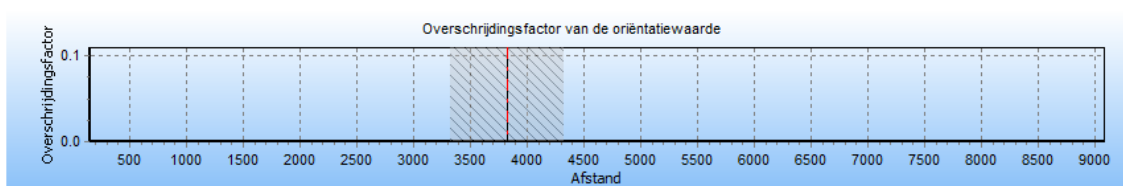

Figuur 5.3 FN curve A-655 van N.V. Nederlandse Gasunie voor de kilometer tussen stationing 3330.00 en stationing 4330.00

5.2 Toekomstige situatie

Groepsrisico screening voor gasleiding A-655

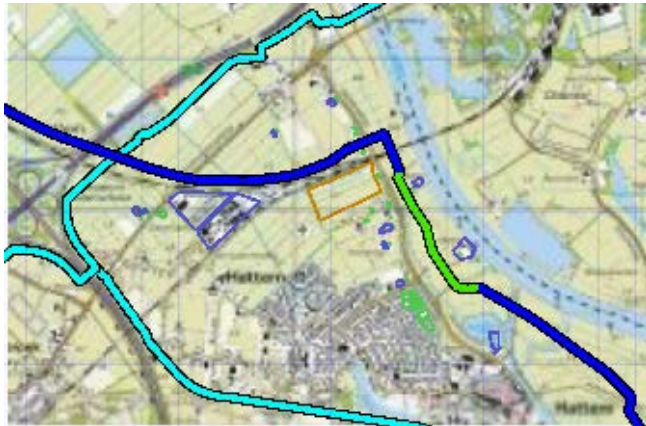
Het resultaat van de groepsrisicoscreening voor deze leiding in de huidige situatie is te vinden in figuur 5.4.

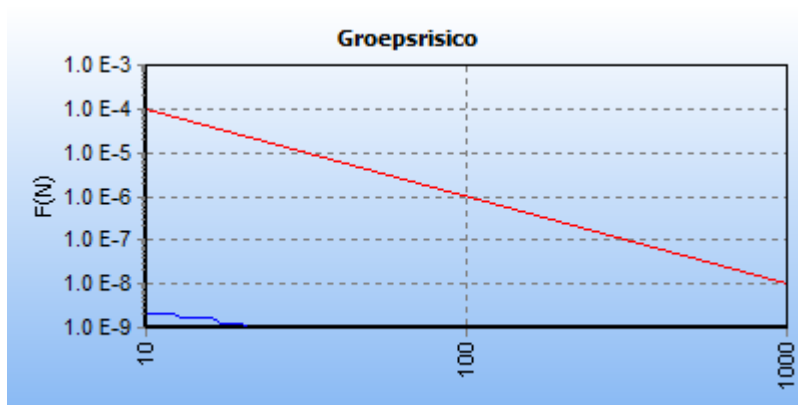
Figuur 5.4 Groepsrisico screening voor A-655 van N.V. Nederlandse Gasunie

De maximale overschrijdingsfactor van deze kilometer leiding wordt gevonden bij 20 slachtoffers en een frequentie van 1.27×10^{-9} .

De maximale overschrijdingsfactor voor dit tracé is gelijk aan 5.084×10^{-5} en correspondeert met die kilometer leiding die gekarakteriseerd wordt door stationing 3330.00 en stationing 4330.00. De betreffende kilometer leiding is gevisualiseerd in figuur 5.5. Voor deze kilometer leiding is de FN-curve opgenomen in figuur 5.6.

Figuur 5.5 Kilometer leiding behorende bij de maximale overschrijding van de FN-curve voor A-655 van N.V. Nederlandse Gasunie

Figuur 5.6 FN curve A-655 van N.V. Nederlandse Gasunie voor de kilometer tussen stationing 3330.00 en stationing 4330.00.

6 Conclusies

De PR 10^{-6} -risicocontour is niet buiten de leiding is gelegen. De PR 10^{-6} -risicocontour vormt dan ook geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

Voor het groepsrisico zijn de uitkomsten van de berekeningen weergegeven in tabel 6.1. Het groepsrisico is zowel in de huidige als de toekomstige situatie kleiner dan 0,1 maal de oriënterende waarde. In de toekomstige situatie neemt het groepsrisico voor de leiding A-655 niet berekenbaar toe. Het groepsrisico van de leiding vormt dan ook geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

Tabel 6.1 Uitkomsten groepsrisicoberekening

Leiding	Overschrijdingsfactor huidige situatie	Overschrijdingsfactor toekomstige situatie
A-655	5.084E-005	5.084E-005

7 Referenties

- [1] Handleiding Risicoberekeningen Bevb. Versie 1.0. 20 december 2010.
- [2] Risicomethodiek aardgastransportleidingen. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. Brief 390/06 CEV Lah/pbz-1191. 6 november 2006.
- [3] Risicomethodiek aardgastransportleidingen. Ministerie van VROM. Brief 2006.334302. 7 december 2006.
- [4] Laheij GMH, Vliet AAC van, Kooi ES. Achtergronden bij de vervanging van zoneringafstanden hogedruk aardgastransportleidingen van de N.V. Nederlandse Gasunie. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. RIVM-rapport 620121001/2008. 2008.
- [5] M. Gielisse, M.T. Dröge, G.R. Kuik. Risicoanalyse aardgastransportleidingen. N.V. Nederlandse Gasunie. DEI 2008.R.0939. 2008.
- [6] Handboek buisleidingen in bestemmingsplannen. Handreiking voor opstellers van bestemmingsplannen. Ministerie van VROM, 26-10-2010.
- [7] Handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico. Ministerie van VROM, Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijkrelaties, Interprovinciaal Overleg. Versie 1.0, november 2007.

Bijlage 1 Populatiegegevens

Om een groepsrisicoberekening te kunnen uitvoeren is de populatie rondom de hogedruk aardgastransportleiding geïnventariseerd zowel voor de huidige als voor de toekomstige situatie. In onderstaande figuren (B.1 en B.2) zijn de vlakken waarbinnen de populatie is geïnventariseerd, weergegeven. Het aantal personen/de personendichtheid is te vinden in de tabellen B.1 en B.2.

Huidige situatie

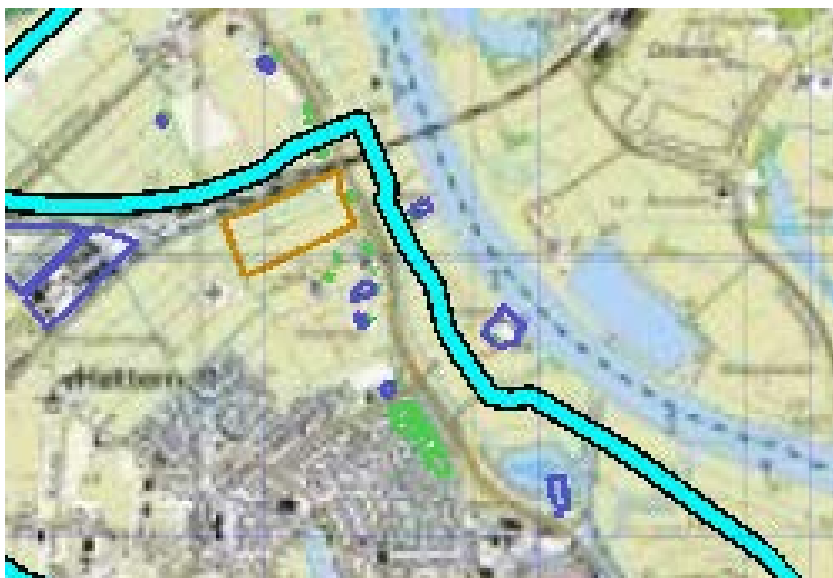
Figuur B.1 Bevolking meegenomen in de risicoberekening voor de huidige situatie

Tabel B.1 Populatiepolygonen huidige situatie

Label	Type	Aantal	Dichtheid
Werken	Werken		80.0
Wonen	Wonen	4.8	
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	2.4	
Industrie	Werken		5.0
Wonen	Wonen	2.4	
Industrie	Werken		5.0
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	2.4	
Industrie	Werken		5.0
Wonen	Wonen	4.8	
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	4.8	
Wonen	Wonen	2.4	

Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	4.8	
Wonen	Wonen	2.4	
Industrie	Werken		5.0
Wonen	Wonen	2.4	
Industrie	Werken		5.0
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	38.4	
Wonen	Wonen	19.2	
Wonen	Wonen	36.0	
Wonen	Wonen	12.0	
Wonen	Wonen	7.2	
Wonen	Wonen	38.4	
Kantoor	Werken	1.3	
Wonen	Wonen	2.4	
Werken	Werken		5.0
Werken	Werken		5.0
Dierenkliniek	Werken	20.0	
Jachthaven	Werken		60.0
Recreatie	Werken		180.0

Toekomstige situatie

Populatietype	Polygoonpunten	Populatiepolygoon
Wonen		
Werken		
Evenement		

Figuur B.2 Bevolking meegenomen in de risicoberekening voor de toekomstige situatie

Tabel B.2 Populatiepolygonen toekomstige situatie

Label	Type	Aantal	Dichtheid
Werken	Werken		80.0
Wonen	Wonen	4.8	
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	2.4	
Industrie	Werken		5.0
Wonen	Wonen	2.4	
Industrie	Werken		5.0
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	2.4	
Industrie	Werken		5.0
Wonen	Wonen	4.8	
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	4.8	
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	4.8	
Wonen	Wonen	2.4	
Industrie	Werken		5.0
Wonen	Wonen	2.4	
Industrie	Werken		5.0
Wonen	Wonen	2.4	
Wonen	Wonen	38.4	
Wonen	Wonen	19.2	
Wonen	Wonen	36.0	
Wonen	Wonen	12.0	
Wonen	Wonen	7.2	
Wonen	Wonen	38.4	
Kantoor	Werken	1.3	
Wonen	Wonen	2.4	
Werken	Werken		5.0
Werken	Werken		5.0
Dierenkliniek	Werken	20.0	
Jachthaven	Werken		60.0
Recreatie	Werken		180.0
Beoogde ontwikkeling	Evenement	400.0	

Relevante kengetallen

De beoogde ruimtelijke ontwikkeling vindt plaats in het uitloopgebied Assenrade. In de huidige situatie bestaat het plangebied uit agrarische gronden met uitsluitend langs de Gapersweg en Geldersedijk enkele woningen. De aanwezige woonbebouwing is ingevoerd als losse woningen met een dichtheid van 2.4 personen per woning uitgaande van de kentallen uit de Handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico.

De beoogde ontwikkeling bestaat uit het realiseren van een aantrekkelijk landschappelijk aangelegd recreatiegebied. Hierbij wordt ingezet op het verplaatsen van de ijsbaan vanuit de kern van de stad Hattem naar de kernrandzone aan de noordzijde.

Op basis van de verkeersgeneratie van de ijsbaan is bepaald dat de personendichtheid op de ijsbaan circa 80 personen is. Er van uitgaande dat er ook een aantal personen werkzaam zijn rondom de ijsbaan is uitgegaan van een totale personendichtheid op en rondom de ijsbaan van 100 personen. Deze personendichtheid is doorgezet naar de rest van het plangebied (totaal 400 personen). Omdat niet bekend is wat de exacte invulling van het gebied zal zijn, is uitgegaan van deze worstcase benadering.

Tabel B.3 Relevante kengetallen

Functie	Personendichtheid
Wonen	2.4 personen per woning
Kantoren	1 werknemer per 30m ² b.v.o.
Industrie, bedrijvigheid	1 werknemer per 100 m ² b.v.o.
Industriegebieden laag	5 personen/ha
Industriegebieden hoog	80 personen/ha
Recreatiegebied	60-200 personen/ha